

Hegedűs Imre János

KÉT ÖREG

Ült a két öreg a kanapén, nézték a szilveszteri műsort. Kedvezett a Duna tévé a szépkorúaknak is, az ünnepi műsort operettek híres belépőivel, duettjeivel, táncbetétjeivel tarkították, amelyeket a főváros legjobb színészei adtak elő.

- Látod? - mondta Lajos, az öreg. - Nemcsak egyenesen előre halad, hanem körbe is forog a világ. Visszatértünk a vérpezsdítő nótákhoz, padlót döngető táncokhoz, már nem szégyen, ha duhaj kedve támad a férfinak, összecsapja két tenyerét, öklével ráver az asztalra, s pohár helyett üveget ragad kezébe.

- Igen, igen - mondta Ida, a felesége. - Én annak örülök, hogy a fiatalok egy része is érdeklődik már, legalábbis nem futnak ki onnan, ahol a zenekar csárdást húz, vagy ha jókedvében harsány hangra kel egy mélyhangú torok.

- Nem halhat meg, ami érték. Mi hamarosan kiköltözünk a Templomdomb oldalába, Anyókám, de hátrahagyjuk a tüzes, szárnyaló futamokat, rátestáljuk az új nemzedékekre tulipiros jó kedvünket, és az élvezetek élvezetét, a duhajtságot.

- Nocsak, na! Ezt csak a magad nevében mondd, Apókám, nekem eszem ágában sem állt soha duhajkodni. Nőnek nem áll jól az.

- Hogy te milyen feledékeny vagy, Idám! Nem te téptél föl házasságunk első évfordulóján a fotelből, amikor a tévében rázendítettek a *Réztányéros cudar világra*? Úgy lihegtél a végén, mint egy vízre éhes, szomjas pipe.

- Szebb hasonlataid is lehetnének, vén gavallér. Hát te nem fújtad ezerfelé szép, barna bajszodat, amikor tremolót húzott a zenekar? Azt mondtad, egyek vagyunk, a nő ereiben is ugyanolyan forró vér zubog, mint a férfiban.

- Hát persze, hogy zubog. Tüzes fiatalasszony voltál, lelkem, szúrás éreztem a mellkasomban, amikor idegen férfiak kértek föl táncolni. Még a komámtól és legjobb barátomtól is féltettelek, azt hittem, kinyílik a bicska a zsebemben, olyan közel húzott magához, szemérmetlenül összetapadtatok az argentin tangó ritmusára.

- És ezt csak most mondod el? Nem volt időd mostanig? Negyven év telt el azóta, és benned süllögött a féltékenység, mint az almában a lé a spariherten. Miért nem szóltál eddig? Nem engedte a büszkeséged?

- Igen, úgy van! Nem engedte a büszkeségem. A féltékenység bevallása megalázó, s tudod jól, különösen a mi vidékünkön úgy intézik el ezt a vallomást a legények, hogy bicskát rántanak egymásra.

- Még jó, hogy nem szurkáltad össze a komádat! Szép híred kerekedett volna. S arra nem gondolsz, hogy ilyenkor a nő becsületén is felteszik?

- Magához szorított Kálmán, vagy nem? Legalább most mondd meg nekem, Ida.

- Hát persze, hogy magához szorított. Olyan karjai vannak, illetve voltak, mint két acélsodrony.

- S neked hogy esett? Nem láttam, hogy kapálóztál volna.

- Hazudjak neked, Apókám, vagy ne hazudjak? Jobban áll nekem az egyenes, tiszta, becsületes szó, mint a görbe. Igenis jólesett! Melyik nőnek nem esik jól, ha kapnak rajta?

Felugrott az öreg, behajolt a kamrába, s azt a négyszögletes üveget ragadta meg, amiben a seprópálínt tartotta. Akkorát húzott belőle, hogy köhögési roham fogta el.

- Csaknem bolondultál meg, Apókám? Mit szólnának az unokáink, ha itt lennének, s látnának? Kívénültünk mi már szerelemből, féltékenységből.

- Ne zsarolj az unokáinkkal! Őket ránk bízták a szülők, az apjuk óhaja volt, hogy végre nyugodtan elutazhassanak Madeirára, ott tölteni a szilvesztert. De Viki, a lányunk nagyon aggódott, emiatt meg sem mondtuk neki telefonban, hogy elengedtük a gyermekeket utcai táncmulatságra.

- Ezerszám járnak oda, senkinek egy haja szála sem görbül, nem vagyunk Latin-Amerikában. A mi székely kisvárosunk a világ legbiztonságosabb helye.

- A nő soha, sehol nincs biztonságban. Nem az a legnagyobb veszély, ha úgy összetapad a komájával, mint tapló a fával?

- Nem tudod kiverni a fejedből ezt a rögeszmét? Szegény Kálmán egy éve halott, megfordulna a sírjában, ha hallaná, hogy te milyen epés májjal emlegeted. Ráadásul iszol is, mint egy gödény. Szégyellheted magad!

Durcás képpel fordultak el egymástól, véget ért az ő szilveszteri mulatságuk, a múlt kísértete úgy támadt föl, mint babonás falvakban a fehérasszony vagy a lúdlábú ember.

Az öregben a féltékenység dült, az öregasszonyban a felháborodás. Lezárták a tévét, Ida visszavonult a hálószobába, Lajos kiállt, kezében a pálinkás üveggel, az erkélyre.

Így érték meg az éjfélt. A sötét éjszakát a tűzijáték csillagesői világították meg, piros lett az öreg arca is, mint napnyugtakor az ég alja. Nem bontottak pezsgőt, nem koccintottak, az egykori argentin tangó zakatolt a fülükben, nem hullámzott, hanem rángatózott a szép dallam, mindketten megmakacsolták magukat, buta, süket harag telepedett rájuk.

Fázott az erkélyen az öreg, de nem lépett vissza a téli bundájáért, még békülésnek fogná fel az asszony, gondolta, inkább ő jöjjön, s kérleljen, vigyázzak, megfázom, tüdőgyulladást kapok.

S vad indulattal emelte a szájához a négyszögletes üveget, ivott, pedig soha nem volt nagy iszákos.

Éjfél után egy óra lehetett, amikor a különben csendes utcájukban, pontosan az ő házuk előtt rendőrautó állt meg. Az egyik egyenruhás kiszállt, a mozgásérzékelő felgyújtotta a kapu előtti villanyégőt, Lajos látta, hogy a rendőr végigfuttatja a szemét a lakók névsorán.

És akkor már meg is szólalt náluk a csengő. Úgy vágott bele a berregés a néma éjszakába, mint az istennyila.

Ijedt mozdulattal ugrott be a szobába az öreg, s ment a bejárati ajtóhoz.

- Itt a rendőrség - hangzott a kagylóban. - Nyissák ki az ajtót, kellemetlen hírt hoztunk.

Ott volt már a felesége is mellette, beengedték a rendőrt, másfél perc kellett, amíg felért hozzájuk, meghunyászkodva, megbékélve ragadták meg egymás kezét, és nyitottak ajtót.

- A kórházból jövünk, az önök lányunokája, Patakfalvi Réka adta meg a címet. Sajnos, baleset érte a bátyját, petárda robbant a kezében, és súlyosan megsebesült. Ha óhajtják, elvisszük önöket a sürgősségre, ritkák az éjszakai járatok.

Sietve kapkodták magukra a ruháikat, pénzt, igazolványokat kapartak ki a fiókból, s botorkálva mentek le a lépcsőn. Akkora volt az ijedség bennük, hogy csak a rendőr segítségével tudtak beszállni.

Ágyban feküdt Bélus, az unokájuk, az ágy szélén ült Réka, a nővér hívta a szolgálatos orvost:

- Sajnos, el kellett távolítanunk a bal kéz hüvelykujját, annyira összeroncsolódott – mondta. – A tenyér, a csukló, az alkar sérülése nem életveszélyes, reméljük, ennyivel megússza a fiatalember. A többi már nem ránk tartozik, a rendőrség jegyzőkönyvet vett fel, amint tudják, hazánkban a petárdák használata szigorúan tilos.

Ráborultak az unokára, s hosszú percekig zokogtak. Nagyobb volt bennük a félelem, mint az aggodalom. Mit mondanak a szülőknek? Hogy adják vissza csonka kézzel a drága unokát?

A fiú kábult állapotában nem tudott megszólalni, a testvére, Réka mondott el mindent el-elcsukló hangon:

- A főtérre mentünk, nagy volt a tömeg, összesodródtunk régi barátokkal, Fekete Árpit óvodás kortól ismerjük, volt nála egy izsák, olyan fiúknak való vászonzsák, abból húzott ki két petárdát, egyiket Bélus kezébe nyomta, s mutatóujját a kezére illesztette, jelezvén, hogy erről hallgatni kell. Behúzódtunk egy kapualjba, Árpi feldobta a levegőbe a petárdát, fülsiketítő robbanást hallottam, de akkor már robbant az is, ami a Béluska kezében volt. Fogalmam sincs, mit csinált vele. Rossz mozdulatot tett? Megrándított valamilyen zsinórt? Hozzácsapta a kapufélfához? Csak a vért láttam, s Béla bőgő ordítását hallottam. Tömeg gyűlt össze, azonnal megjelent a rendőrség, a többit tudjátok. Ők hívták a mentőt, azzal jöttünk be a kórházba.

Úgy kóvályogtak a gondolatok a két öreg agyában, mint éhes kányák a juharfa fölötti égen.

Mi lesz most? Bélus még kiskorú. Nem őt, hanem a felnőttet vonja felelősségre a rendőrség. Vagyis hát őket. Börtönbe is kerülhetnek? Mindketten, vagy csak a családfő, Lajos? Hát a szülők? Ők semmilyen hibát nem követtek el. Ép elméjű, tiszta gondolkodású nagyszülőkre bízták a gyermekeket.

A két öreg gyöngyöző homlokkal, pengevékonyra szorított ajkakkal próbáltak visszaemlékezni azokra a percekre, amikor megszületett a végzetes döntés, elmehetnek az utcabálra. Béluska erősködött, ne tartsatok minket itt bezárva, nem foglyokat adtak át nektek a szüleink. Minden iskolatársunk ott lesz, erről még a vakáció előtt beszéltünk az iskolában. S már nagyok vagyunk. Én tizenhét, Réka tizenöt és fél. Ígérem, vigyázni fogok a hűgomra.

Először a nagymama, Ida enyhült meg, ő törte meg Lajos nagyapa makacsságát, negyedórás sétára van ide a főtér, mondta, minden kő, minden utcasarok ismerős, bemondta a rádió, mozgósították a rendőrséget, azok is vigyáznak, nem lesz semmi baj. Táncolnak egy órát, mi is híres táncosok voltunk fiatalkorunkban, s jönnek haza. Egy órákor itthon legyetek.

Ilyen nagy baj, ilyen tragédia meg sem fordult a fejükben.

Jött a szolgálatos orvos, s hazaküldte őket.

- A betegnek pihenni, aludni kell - mondta -, amúgy is hatnak még az érzéstelenítő injekciók, holnap délutánra tiszta lesz a feje, akkor jöjjenek be, s beszélgessenek. Sajnálatos, de nincs olyan év, amelyben ne történne hasonló eset. Cudar ez a világ. Van valamilyen különös összetétele a szilveszteri levegőnek, erős hangra, robbanásra, pukkantásra, trombitahangra vágyik mindenki. Még azok is, akik különben tiltakoznak ellene.

Taxit fogadtak, de otthon nem tudtak lefeküdni. Hárman virrasztottak. Lajos, Ida és Réka. Mindhármuk gondolatai más és más irányba kalandoztak. Véget ért egy év, és szomorúan, nagyon szomorúan köszöntött be az újév. Ilyen bánat még soha nem szakadt rájuk.

- Cudar ez a világ - dübörgött a koponyájukban a szolgálatos orvos hangja.

Reggel nyolc órákor szánták rá magukat, hogy felhívják a szülőket. Ida, a nagymama nyomta meg a gombot.

Vidám, kedves női hang szólalt meg, a lányuk, Borbála hangja:

- Boldog új évet nektek, anyu, apu, adjátok körbe a telefont, mindenkivel beszélni akarunk.

Az anyja, illetve a nagymama nem tudott válaszolni. Megnémult. Átnyújtotta a telefont Lajosnak, ő a férfi, legyen erős.

- Boriska! Édes lányom, megszakad a szívem, akkora a bánatunk, de nem maradhat előttetek titokban a tragédia. Elengedtük a gyermekeket az utcabálra, Béluska hozzájutott egy petárdához, ami leszakította bal kezének a hüvelykujját. Megműtötték, kórházban van.

Rövid sikoly, esés, test zuhanása, padlóra koppanó telefon hangja hallatszott.

Megszakadt az összeköttetés.